

Մ Ե Ծ Պ Ա Հ Ք

Եկեղեցւոյ օրինադրած պահքերուն ամենէն երկարը «Մեծ Պահք» կը կոչուի: Բուն Բարեկենդանի Երկուշաբթիէն կը սկսի եւ կը վերջանայ Աւագ Շաբաթ օր, որ կը տեւէ առանց ընդհատուելու 48 օր:

Մեծ Պահքի օրերը կը կոչուին «Աղուհացի օրեր», որովհետեւ հին ատեն այդ պահքի որոշ օրերուն միայն աղ ու հաց կ'ուտէին, մանաւանդ ճգնաւորներն ու անապատականները: Այժմ, պէտք է հրաժարիլ կենդանական բոլոր տեսակի արտադրանքներ ուտելէն (բացի մեղրէն):

Մեծ Պահքը նաեւ հոգեւոր, ներանձնական խոկումի, ինքնաքննութեան, զղջումի, աղօթքի, ապաշխարութեան, բարոյական կատարելագործման, գործած մեղքերու թողութեան ու քաւութեան շրջան է:

Քառասուն օրերը կը խորհրդանշեն անապատ քաշուած Քրիստոսի քառասնօրեայ ծոմապահութեան շրջանը, որ իր տնօրինական կեանքի նախապատրաստութեան շրջանն էր:

Մեծ Պահքի Շաբաթ օրերուն կարելի է տօնել սուրբերու յիշատակը: Իսկ եթէ այդ շրջանին, Տեառնընդառաջի եւ Ս. Աստուածածնի Աւետման տօները հանդիպին, վարագոյրը կը բացուի, Պատարագ ալ կը մատուցուի, բայց կերակուրներու պահեցողութիւնը չի խախտուիր:

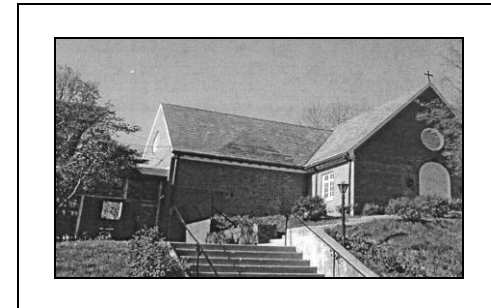
Մեծ Պահքի շրջանին եկեղեցւոյ վարագոյրը փակ կը մնայ եւ ամուսնութիւններ չեն կատարուիր: Իւրաքանչիւր կիրակին նուիրուած է Սուրբ Գրային զրուագի մը, ուրկէ ալ կը ծագի կիրակիներուն անուանումը՝ Բուն Բարեկենդան, Արտաքսման, Անառակի, Տնտեսի, Դատաւորի, Գալստեան եւ Ծաղկազարդ:

Great Lent

The longest of the fasts legislated by the church is called "Great Lent". It begins on the Monday after Poon Paregentan and ends on Holy Saturday, which lasts for 48 days without interruption. The days of the Great Lent are called "Salt Days" because in ancient times, on some days of that Lent, only salt and bread were eaten, especially by hermits and desert dwellers. Now, you should refrain from eating all kinds of animal products (except honey). Lent is also a period of spiritual, personal contemplation, self-examination, remorse, prayer, repentance, moral improvement, forgiveness of sins and atonement. The forty days symbolize the forty-day period of Christ's fasting in the wilderness, which was the period of preparation for his supreme life. The memory of the saints can be celebrated on the Saturdays of the Great Lent. And if in that period, Tiarnendaraj and The feasts of the Annunciation are celebrated, the curtain is opened, and a liturgy is served, but fasting is not disturbed. During the Great Lent, the curtain of the church remains closed and no marriages take place. Each Sunday is dedicated to a scripture, hence the name of the Sundays: Poon Paregentan itself, Expulsion, Prodigal Son, Steward, Judge, Advent and Palm Sunday.

Ս. ԽԱՉ ՀԱՅՅ. ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ SOORP KHATCH ARMENIAN APOSTOLIC CHURCH

☞ SUNDAY, MARCH 26, 2023 ☛

ՉԱՅՆ ԲՁ

ԳԱԼՍՏԵԱՆ ԿԻՐԱԿԻ

SIXTH SUNDAY OF GREAT LENT

ADVENT

ՀԱՄԱՍՏԵՂ ՀԱՅ ԴՊՐՈՑԻ

ՅԱՏՈՒԿ ԺԱՄԵՐԳՈՒԹԻՒՆ 9:30-ին

SPECIAL SERVICE FOR

HAMASDEGH ARMENIAN SCHOOL 9:30 a.m.

Ս. Պատարագ Առ. Ժամը 10:30-ին հեռարձակում

Divine Liturgy 10:30 a.m. Live Streamed

Soorp Khatch Armenian Apostolic Church

4906 Flint Drive, Bethesda, MD 20816

Office Hours: 10:00 a.m-2:00 p.m.

Phone: (301) 229-8742; Fax: (301) 229-9393

E-mail: soorpkhatch@verizon.net

Web Page: www.soorpkhatch.org

Archpriest Fr. Sarkis Aktavoukian, Pastor

Home Phone: (301) 977-1863; Cell: (301) 787-5506

DER VOGHORMIA

All Sick

Parishioners

ՊՕՂՈՍ ԱՌԱՔԵԱԼԻ
ԿՈՂՈՍԱՑԻՆԵՐՈՒՆ ԳՐԱԾ ՆԱՄԱԿԷՆ

----- (2.8 – 3.17) -----

Զգո՛յշ եղէք, որ ոեւէ մէկը ձեր միտքը չգրաւէ իմաստասիրական տեսութիւններով եւ խաբեբայական սին խօսքերով, որոնք մարդկային աւանդութիւններու եւ բնութեան ոյժերուն վրայ կը հիմնուին եւ ո՛չ թէ Յիսուս Քրիստոսի ճշմարիտ վարդապետութեան վրայ: Որովհետեւ մարդացած Քրիստոսի մէջ կը բնակի աստուածային բնութեան ամբողջ լիութիւնը: Եւ դուք ձեր կեանքին լիութիւնը գտաք՝ միանալով անոր, որ գլուխն է ոգեղէն աշխարհի բոլոր իշխանութիւններուն ու պետութիւններուն: Հաւատքի ճամբով երբ Քրիստոսի միացաք, դուք ձեր մեղքերը թօթափեցիք եւ Քրիստոսի թլփատութեամբ ստացած եղաք սրտի թլփատութիւնը: Մկրտուելով՝ անոր հետ միասին թաղուեցաք, եւ անոր հետ ալ յարութիւն առիք, քանի հաւատացիք Աստուծոյ զօրութեան, որ զայն մեռելներէն յարուցանեց: Քրիստոսի հետ Աստուած ձե՛զ ալ կենդանացուց, քանի դուք հոգեւորապէս մեռած էիք ձեր մեղքերուն պատճառով, որովհետեւ անթլփատ հեթանոսներ էիք: Այո՛, Աստուած ներեց մեր բոլոր յանցանքները եւ իր իշխանութեամբ ջնջեց մեր օրինազանցութեան համար մեզի դէմ արձակուած դատապարտութեան վճիռը, զայն խաչափայտին գամելով: Այսպիսով անիկա զինաթափ ըրաւ ոգեղէն աշխարհի իշխանութիւններն ու պետութիւնները, յայտնապէս խաչատառակելով ու պարտութեան մատնելով զանոնք Քրիստոսի ձեռքով, անոր յարութեան ատեն:

Կարեւորութիւն մի՛ տաք անոնց՝ որոնք ձեզ կը քննադատեն, թէ ինչո՛ւ չէք պահեր ուտելու եւ խմելու, տօնակատարութեանց, ամսամուտերու եւ Շաբաթ օրերու վերաբերող կանոնները, որովհետեւ այդ բոլորը գալիք իրականութեանց շուքն են, իսկ իրականութիւնը Քրիստոսի մէջ է:

Զըլլա՛յ որ ոեւէ մէկը իր կեղծ խոնարհութեամբ, հրեշտակներուն ընծայուած պաշտամունքով եւ զանազան տեսիլքներով ձեզ մոլորեցնէ եւ մրցանակէն զրկէ. որովհետեւ այդպիսիները մարդկային հպարտութենէ տարուած են եւ կ'ուզեն իրենք զիրենք պարտադրել ձեզի: Անոնք կապ չունին Գլուխին՝ Քրիստոսի հետ. մինչդեռ մարմինը՝ Քրիստոսի եկեղեցին, իր բոլոր յօդերով ու կապերով Գլուխին կապուած ու միացած, անկէ՛ կ'առնէ իր աճումը՝ Աստուծոյ կամքին համաձայն:

Քանի Քրիստոսի հետ մեռաք եւ բնութեան ոյժերու տիրապետութենէն դուրս եկաք, ինչո՞ւ կը շարունակէք ապրիլ այնպէս՝ որպէս թէ ձեր կեանքը աշխարհէն կախում ունենար, եւ կը հնազանդիք մարդոց կողմէ տրուած պատուիրաններու, ինչպէս՝ «Մի՛ մօտենար, մի՛ ուտեր, մի՛ դպչիր»: Ասոնք բոլորն ալ բաներ են՝ որոնք գործածութեամբ կը փճանան: Այդպէս պատուիրողները իմաստուն կրնան թուիլ՝ իրենց բարեպաշտական ինքնակամ արտայայտութիւններով, կեղծ խոնարհութեամբ եւ անխնայ կերպով մարմինը ճնշելով, բայց այս բաները ոեւէ արժէք չունին եւ միայն մարմինը բաւարարելու կը ծառայեն:

Քանի որ յարութիւն առիք Քրիստոսի հետ, այսուհետեւ ձեր ուշադրութիւնը երկինք դարձուցէք, որովհետեւ հո՞ն է Քրիստոս, Հօր Աստուծոյ աջ կողմը նստած: Երկնաւոր բաներու մասին խորհեցէք եւ ո՛չ թէ երկրաւոր բաներու. որովհետեւ դուք այս աշխարհին համար մեռաք, որպէսզի Քրիստոսի հետ միասին ապրիք այն կեանքով՝ որ Աստուած վերապահած է ձեզի: Իսկ երբ Քրիստոս ձեր կեանքը՝ յայտնուի, այն ատեն դուք ալ փառքով պիտի յայտնուիք անոր հետ:

Հետեւաբար մեռցուցէ՛ք ձեր մէջ երկրաւոր ցանկութիւնները, այսինքն՝ ձեզմէ դուրս վանեցէք պոռնկութիւնը, պղծութիւնը, կիրքը, չար ցանկութիւնը եւ ագահութիւնը, ինչ որ կռապաշտութիւն է. որովհետեւ այդ բոլորը Աստուծոյ անհնազանդ մարդոց գործերն են, եւ Աստուած պիտի պատժէ զանոնք: Նախապէս դո՛ւք ալ այդ բոլորը կ'ընէիք, երբ տակաւին այդ ցանկութիւններով կ'ապրէիք: Բայց հիմա ձեզմէ դուրս նետեցէք այդ բոլորը.՝ բարկութիւնը, զայրոյթը եւ շարութիւնը: Զեր բերանէն ոեւէ հայհոյութիւն կամ լկտի խօսք չլսուի: Սուտ մի՛ խօսիք իրարու: Մոռցէ՛ք ձեր հին կեանքն ու նախկին գործերը, եւ նոր մարդ եղէք՝ ձեր Արարիչին պատկերին համաձայն նորոգուելով, որպէսզի կարենաք զինք ճանչնալ: Անգամ մը որ նորոգուեցաք, ա՛լ չկայ Հրեայ կամ հեթանոս, թլփատուած կամ անթլփատ, բարբարոս, վայրենի, ծառայ կամ ազատ. կայ միայն Քրիստոս, որ ամէն ինչ է եւ բոլորին մէջ:

Հետեւաբար, իբրեւ Աստուծոյ կողմէ ընտրուած ու սրբուած եւ իր սէրը վայելող մարդիկ՝ գթասիրտ եղէք. եղէք ողորմած, քաղցր, խոնարհ, հեզ եւ համբերատար: Իրարու հանդէպ հանդուրժող եղէք, եւ ներեցէք իրարու՝ երբ մէկդ միւսին դէմ տրտունջ մը ունենաք: Ինչպէս Աստուած Քրիստոսի միջոցաւ ներեց ձեզի, այնպէս ալ դուք իրարու ներեցէք: Եւ այս բոլորին վրայ՝ աւելի սէր

ունեցէք, որովհետեւ սէրը ամէն ինչի ամբողջացուցիչ շաղախն է: Ձեր սիրտերուն մէջ Քրիստոսի խաղաղութիւնը թող թագաւորէ, որովհետեւ Աստուած այդ խաղաղութեան կանչեց ձեզ՝ մէկ մարմինի մէջ, որ Քրիստոսի եկեղեցին է: Ուստի շնորհակալ եղէք Աստուծոյ:

Թող Քրիստոսի խօսքը ձեր մէջ բնակի իր ամբողջ հարստութեամբ, որպէսզի կատարեալ իմաստութեամբ սորվեցնէք իրարու եւ իրար խրատէք, եւ սաղմոսներով, օրհնութիւններով ու հոգեւոր երգերով ձեր սիրտերուն մէջ շնորհակալութեամբ զԱստուած օրհնեցէք: Եւ ինչ որ ալ ընէք, խօսքով թէ գործով, միշտ Տէր Յիսուսի անունով ըրէք, անոր միջոցաւ գործութիւն յայտնելով Հօր Աստուծոյ:

ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆՔՆ

ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ (22-34 — 23-39)

Երբ Փարիսեցիները լսեցին թէ Յիսուս Սաղուկեցիները պապանձեցուց, իրարու քով եկան: Անոնցմէ մէկը, Մովսիսական Օրէնքի մասնագէտ մը, Յիսուսը փորձելու համար հարցուց.

– Վարդապետ, Օրէնքին մէջ ո՞րն է մեծագոյն պատուիրանը:

Յիսուս ըսաւ անոր.

– «Սիրէ՛ քու Տէր Աստուածդ ամբողջ սրտովդ, ամբողջ հոգիովդ եւ ամբողջ մտքովդ»: Ասիկա է մեծագոյն եւ կարեւորագոյն պատուիրանը: Երկրորդը ասոր նման է. «Սիրէ՛ ընկերդ քու անձիդ պէս»: Այս երկու պատուիրաններէն կախեալ են ամբողջ Օրէնքը եւ մարգարէներու ուսուցումները:

Երբ Փարիսեցիները հաւաքուեցան, Յիսուս հարցուց անոնց.

– Ի՞նչ կը խորհիք Քրիստոսին մասին: Որո՞ւն որդին է ան:

Անոնք պատասխանեցին.

– Դաւիթի:

Յիսուս ըսաւ անոնց.

– Ուրեմն ինչպէ՞ս Դաւիթ Սուրբ Հոգիէն ներշնչուած՝ զայն Տէր կը կոչէ ու կ'ըսէ.՝

«Տէրը իմ Տիրոջս ըսաւ.՝

Աջ կողմս նստէ,

մինչեւ որ թշնամիներդ ոտքերուդ տակ դնեմ

որպէս պատուանդան»:

Արդ, եթէ Դաւիթ զայն Տէր կը կոչէ, ինչպէ՞ս Քրիստոս անոր որդին կ'ըլլայ:

Ոչ ոք կրցաւ պատասխան տալ Յիսուսի, եւ այդ օրէն սկսեալ՝ ոեւէ մէկը չէր համարձակեր իրեն հարցում ուղղել:

Ապա Յիսուս ժողովուրդին եւ իր աշակերտներուն ըսաւ.

– Մովսէսի աթոռը նստան Օրէնքի ուսուցիչներն ու Փարիսեցիները: Իրենց ըսածներուն հնազանդեցէք եւ կատարեցէք զանոնք, սակայն մի՛ ընէք ինչ որ իրենք կ'ընեն. որովհետեւ անոնք կը սորվեցնեն, բայց չեն կատարեր: Անոնք ծանր եւ դժուարակիր բեռներ կը դնեն մարդոց ուսերուն, մինչ իրենք նոյն բեռները կրելու նուազագոյն ճիգն իսկ չեն ըներ: Ինչ որ կ'ընեն, մարդոց երեւելու համար կ'ընեն: Իրենց գրապանակները կը լայնցնեն եւ իրենց հագուստներուն ծոպերը կ'երկնցնեն: Ընթրիքներու ընթացքին պատուոյ տեղերը գրաւել կը սիրեն եւ ժողովարաններու մէջ՝ առաջին աթոռները: Կը սիրեն հրապարակներու վրայ մարդոցմէ բարեւներ ընդունիլ եւ «վարդապետ», այսինքն «ուսուցիչ» կոչուիլ: Բայց դուք ոեւէ մէկը «վարդապետ» մի՛ կոչէք, որովհետեւ դուք բոլորդ եղբայրներ էք եւ մէկ ուսուցիչ ունիք: Երկրի վրայ ոեւէ մէկը «հայր» մի՛ կոչէք, որովհետեւ դուք մէկ Հայր ունիք, որ երկինքի մէջ է: «Առաջնորդ» մի՛ կոչուիք, որովհետեւ ձեր միակ առաջնորդը Քրիստոսն է: Ձեր մէջէն մեծը թող ձեր սպասաւորը ըլլայ: Ով որ իր անձը կը բարձրացնէ՝ պիտի խոնարհի, եւ ով որ իր անձը կը խոնարհեցնէ՝ պիտի բարձրանայ:

– Վայ՛ ձեզի, կեղծաւորներ, Օրէնքի ուսուցիչներ եւ Փարիսեցիներ, որ երկինքի արքայութիւնը կը փակէք մարդոց առջեւ. դուք չէք մտնել եւ թոյլ չէք տար նաեւ անոնց՝ որ կ'ուզեն մտնել:

Վայ՛ ձեզի, կեղծաւորներ, Օրէնքի ուսուցիչներ եւ Փարիսեցիներ, որ մէկ կողմէ այրիներուն տունները իրենց ձեռքէն կը յափշտակէք, միւս կողմէ կեղծաւորութեամբ ձեր աղօթքը կ'երկարէք. ասոր համար աւելի խիստ դատապարտութիւն պիտի ընդունիք:

Վայ՛ ձեզի, կեղծաւորներ, Օրէնքի ուսուցիչներ եւ Փարիսեցիներ, որ մէկ կողմէ ծով ու ցամաք կը շրջիք մէկը նորահաւատ ընելու համար, իսկ երբ յաջողիք՝ զայն ձեզմէ կրկնապատիկ աւելի դժոխքի արժանի կ'ընէք:

Վայ՛ ձեզի, կո՛յր առաջնորդներ: Կ'ըսէք. «Ան որ տաճարին վրայ կ'երդնու՝ երդումը կատարելու պարտաւորութեան տակ չէ, բայց ան որ տաճարին ոսկիին վրայ կ'երդնու՝ պարտաւոր է

կատարելու»։ Յիմարնե՛ր, կոյրե՛ր, ո՞ր մէկը կարեւոր է, ոսկի՞ն թէ տաճարը, որ կը սրբագործէ ոսկին։ Կամ կ'ըսէք. «Ան որ զոհարանին վրայ երգում կ'ընէ՝ երգումը կատարելու պարտաւորութեան տակ չէ, բայց ան որ կ'երգնու զոհարանին դրուած զոհին վրայ՝ պարտաւոր է կատարելու»։ 19Յիմարնե՛ր, կոյրե՛ր, ո՞ր մէկը աւելի կարեւոր է. զո՞հը թէ զոհարանը, որ կը սրբագործէ զոհը։ Հետեւաբար, ով որ կ'երգնու զոհարանին վրայ, կ'երգնու թէ՛ զոհարանին եւ թէ՛ հոն եղածներուն վրայ։ Ով որ կ'երգնու տաճարին վրայ, կ'երգնու թէ՛ տաճարին եւ թէ՛ Աստուծոյ վրայ, որ հոն կը բնակի։ Նոյնպէս, ով որ կ'երգնու երկինքին վրայ, կ'երգնու թէ՛ Աստուծոյ գահին եւ թէ՛ Աստուծոյ վրայ, որ հոն կը նստի։

Վա՛յ ձեզի, կեղծաւորնե՛ր, Օրէնքի ուսուցիչներ եւ Փարիսեցիներ, որ անանուխին, սամիթին ու շամանին տասանորդը կու տաք եւ կ'անտեսէք Օրէնքին կարեւոր պարտաւորութիւնները, այսինքն՝ արդարութիւնը, ողորմութիւնը եւ հաւատարմութիւնը։ Ասոնք պէտք էր գործադրել, առանց միւսները անտեսելու։ Կո՛յր առաջնորդներ, մէկ կողմէ մըժղուկը կը քամէք, միւս կողմէ սակայն ուղտը կը կլլէք։

Վա՛յ ձեզի, կեղծաւորնե՛ր, Օրէնքի ուսուցիչներ եւ Փարիսեցիներ, որ պնակին եւ գաւաթին արտաքինը կը մաքրէք, մինչ գիտէք թէ ներսիդին եղող ուտելիքն ու խմելիքը ի՞նչ յափշտակութեամբ եւ աղտեղութեամբ ձեռք բերած էք։ Կո՛յր Փարիսեցի, նախ գաւաթին եւ պնակին ներսը մաքրէ. այսպիսով դուրսն ալ մաքուր կ'ըլլայ։

Վա՛յ ձեզի, կեղծաւորնե՛ր, Օրէնքի ուսուցիչներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը նմանիք կիրով ճերմկցուած գերեզմաններու, որոնք արտաքինապէս գեղեցիկ կ'երեւին, բայց ներքնապէս լեցուն են մեռելներու ոսկորներով եւ ամէն տեսակի պղծութեամբ։ Նոյնպէս էք դուք. արտաքինապէս մարդոց արդար կ'երեւիք, բայց ներքնապէս լեցուն էք կեղծաւորութեամբ եւ անօրէնութեամբ։

Վա՛յ ձեզի, կեղծաւորնե՛ր, Օրէնքի ուսուցիչներ եւ Փարիսեցիներ, որ մարգարէներու շիրիմները կը շինէք եւ արդարներուն գերեզմանները կը զարդարէք ու կ'ըսէք. «Եթէ մենք մեր հայրերուն ժամանակը ապրած ըլլայինք, մարգարէներու սպանութեան մասնակից պիտի չըլլայինք»։ Ահաւասիկ դուք արդէն իսկ կը վկայէք թէ որդիներն էք անոնց, որոնք մարգարէները կոտորեցին։ Գացէք ամբողջացուցէ՛ք ձեր հայրերուն կիսատ ձգած գործը։ Օձե՛ր, իժերո՛ւ ծնունդներ, ինչպէ՞ս պիտի կարենաք փախուստ տալ դժոխքի

դատապարտութենէն։ Ահա ես ձեզի մարգարէներ, իմաստուններ եւ Օրէնքի ուսուցիչներ պիտի ղրկեմ, դուք անոնցմէ ոմանք պիտի սպաննէք, ոմանք խաչէք, ուրիշներ ժողովարաններու մէջ պիտի գանակոծէք եւ հալածէք քաղաքէ քաղաք։ Այսպիսով, բոլոր արդարներուն սպանութեան մասնակից եղած պիտի ըլլաք, սկսեալ անմեղ Աբէլի արիւնէն մինչեւ արիւնը Բարաքիայի որդիին՝ Զաքարիայի, որ սպաննեցիք տաճարին եւ զոհարանին մէջտեղ։ Հաստատ գիտցէք, թէ այս բոլոր ոճիրներուն պատիժը պիտի կրէք։

– Երուսաղէ՛մ, Երուսաղէ՛մ, որ կը կոտորէիր մարգարէները եւ կը քարկոծէիր Աստուծոյ քեզի ղրկած մարդիկը. քանի՞ անգամ ուզեցի որդիներդ հաւաքել, ինչպէս հաւը իր ձագերը կը հաւաքէ թեւերուն տակ, բայց դո՛ւք, Երուսաղէմի բնակիչներ, չուզեցիք։ Ահա «աւերակ պիտի ըլլայ ձեր տունը»։ Բայց կ'ըսեմ նաեւ, ա՛լ պիտի չտեսնէք զիս, մինչեւ որ ըսէք. «Օրհնեալ ըլլայ ան՝ որ կու գայ Տիրոջ անունով»։

☞ SCRIPTURE READINGS ☞ COLOSSIANS 2: 8 – 3:17

See to it that no one takes you captive through philosophy and empty deceit, according to human tradition, according to the elemental spirits of the universe, and not according to Christ. For in him the whole fullness of deity dwells bodily and you have come to fullness in him, who is the head of every ruler and authority. In him also you were circumcised with a spiritual circumcision, by putting off the body of the flesh in the circumcision of Christ; when you were buried with him in baptism, you were also raised with him through faith in the power of God, who raised him from the dead. And when you were dead in trespasses and the uncircumcision of your flesh, God made you alive together with him, when he forgave us all our trespasses, erasing the record that stood against us with its legal demands. He set this aside, nailing it to the cross. He disarmed the rulers and authorities and made a public example of them, triumphing over them in it.

Therefore do not let anyone condemn you in matters of food and drink or of observing festivals, new moons, or Sabbaths. These are only a shadow of what is to come, but the substance belongs to Christ. Do not let anyone disqualify you, insisting on self-abasement and worship of angels, dwelling on visions, puffed up without cause by a human way of thinking, and not holding fast to the head, from whom the whole body, nourished and held together by its ligaments and sinews, grows with a growth that is from God.

If with Christ you died to the elemental spirits of the universe, why do you live as if you still belonged to the world? Why do you submit to regulations, “Do not handle, Do not taste, Do not touch”? All these regulations refer to things that perish with use; they are simply human commands and teachings. These have indeed an appearance of wisdom in promoting self-imposed piety, humility, and severe treatment of the body, but they are of no value in checking self-indulgence.

So if you have been raised with Christ, seek the things that are above, where Christ is, seated at the right hand of God. Set your minds on things that are above, not on things that are on earth, for you have died, and your life is hidden with Christ in God. When Christ who is your life is revealed, then you also will be revealed with him in glory.

Put to death, therefore, whatever in you is earthly: fornication, impurity, passion, evil desire, and greed (which is idolatry). On account of these the wrath of God is coming on those who are disobedient. These are the ways you also once followed, when you were living that life. But now you must get rid of all such things—anger, wrath, malice, slander, and abusive language from your mouth. Do not lie to one another, seeing that you have stripped off the old self with its practices and have clothed yourselves with the new self, which is being renewed in knowledge according to the image of its creator. In that renewal there is no longer Greek and Jew, circumcised and uncircumcised, barbarian, Scythian, slave and free; but Christ is all and in all!

As God’s chosen ones, holy and beloved, clothe yourselves with compassion, kindness, humility, meekness, and patience. Bear with one another and, if anyone has a complaint against another, forgive each other; just as the Lord has forgiven you, so you also must forgive. Above all, clothe yourselves with love, which binds everything together in perfect harmony. And let the peace of Christ rule in your hearts, to which indeed you were called in the one body. And be thankful. Let the word of Christ dwell in you richly; teach and admonish one another in all wisdom; and with gratitude in your hearts sing psalms, hymns, and spiritual songs to God. And whatever you do, in word or deed, do everything in the name of the Lord Jesus, giving thanks to God the Father through him.

MATTHEW 22:34 – 23:39

When the Pharisees heard that he had silenced the Sadducees, they gathered together, and one of them, a lawyer, asked him a question to test him. Teacher, which commandments in the law is the greatest? He said to him, You shall love the Lord your God with all your heart, and with all your soul, and with all your mind. This is the greatest and first

commandment. And a second is like it: You shall love your neighbor as yourself. On these commandments hang all the law and the prophets.

Now while the Pharisees were gathered together, Jesus asked them this question: What do you think of the Messiah? Whose son is he? They said to him, The son of David. He said to them, How is it then that David by the Spirit calls him Lord, saying, The Lord said to my Lord, Sit at my right hand, until I put your enemies under your feet? If David thus calls him Lord, how can he be his son? No one was able to give him an answer, nor from that day did anyone dare to ask him any more questions.

Then Jesus said to the crowds and to his disciples, The scribes and the Pharisees sit on Moses’ seat; therefore, do whatever they teach you and follow it; but do not do as they do, for they do not practice what they teach. They tie up heavy burdens, hard to bear, and lay them on the shoulders of others; but they themselves are unwilling to lift a finger to move them. They do all their deeds to be seen by others; for they make their phylacteries broad and their fringes long. They love to have the place of honor at banquets and the best seats in the synagogues, and to be greeted with respect in the marketplaces, and to have people call them rabbi. But you are not to be called rabbi, for you have one teacher, and you are all students. And call no one your father on earth, for you have one Father, the one in heaven. Nor are you to be called instructors, for you have one instructor, the Messiah. The greatest among you will be your servant. All who exalt themselves will be humbled, and all who humble themselves will be exalted.

“But woe to you, scribes and Pharisees, hypocrites! For you lock people out of the kingdom of heaven. For you do not go in yourselves, and when others are going in, you stop them. Woe to you, scribes and Pharisees, hypocrites! For you cross sea and land to make a single convert, and you make the new convert twice as much a child of hell as yourselves.

“Woe to you, blind guides, who say, ‘Whoever swears by the sanctuary is bound by nothing, but whoever swears by the gold of the sanctuary is bound by the oath.’ You blind fools! For which is greater, the gold or the sanctuary that has made the gold sacred? And you say, ‘Whoever swears by the altar is bound by nothing, but whoever swears by the gift that is on the altar is bound by the oath.’ How blind you are! For which is greater, the gift or the altar that makes the gift sacred? So whoever swears by the altar, swears by it and by everything on it; and whoever swears by the sanctuary, swears by it and by the one who dwells in it; and whoever swears by heaven, swears by the throne of God and by the one who is seated upon it.

“Woe to you, scribes and Pharisees, hypocrites! For you tithe mint, dill, and cumin, and have neglected the weightier matters of the law: justice and mercy and faith. It is these you ought to have practiced without neglecting the others. You blind guides! You strain out a gnat but swallow a camel!

“Woe to you, scribes and Pharisees, hypocrites! For you clean the outside of the cup and of the plate, but inside they are full of greed and self-indulgence. You blind Pharisee! First clean the inside of the cup, so that the outside also may become clean.

“Woe to you, scribes and Pharisees, hypocrites! For you are like whitewashed tombs, which on the outside look beautiful, but inside they are full of the bones of the dead and of all kinds of filth. So you also on the outside look righteous to others, but inside you are full of hypocrisy and lawlessness.

“Woe to you, scribes and Pharisees, hypocrites! For you build the tombs of the prophets and decorate the graves of the righteous, and you say, ‘If we had lived in the days of our ancestors, we would not have taken part with them in shedding the blood of the prophets.’ Thus you testify against yourselves that you are descendants of those who murdered the prophets. Fill up, then, the measure of your ancestors. You snakes, you brood of vipers! How can you escape being sentenced to hell? Therefore I send you prophets, sages, and scribes, some of whom you will kill and crucify, and some you will flog in your synagogues and pursue from town to town, so that upon you may come all the righteous blood shed on earth, from the blood of righteous Abel to the blood of Zechariah son of Barachiah, whom you murdered between the sanctuary and the altar. Truly I tell you, all this will come upon this generation.’

“Jerusalem, Jerusalem, the city that kills the prophets and stones those who are sent to it! How often have I desired to gather your children together as a hen gathers her brood under her wings, and you were not willing! See, your house is left to you, desolate. For I tell you, you will not see me again until you say, ‘Blessed is the one who comes in the name of the Lord.’”

SUNDAY OF ADVENT

This Sunday, March 26, is the sixth and final Sunday of Great Lent, known as Sunday of Advent (*Kalstyan Giragi*). On Advent Sunday we are asked to ponder the mystery of the first coming of Christ and especially his second coming which is a fundamental tenet of our Christian faith, and which is mentioned in the prayers read this Sunday. Christ came to the world for the salvation of humanity. We are told to be ready at all times because He will come again for the judgment of sinners, and when the righteous will become worthy of entering the Kingdom of God. “Then people will see the Son of Man coming in clouds with great power and glory. He will send out his angels and gather his elect from the four winds, from the ends of the earth to the ends of heaven.” (Mark 13:26-27)

Advent Sunday has its own special hymn, which proclaims that the apostles knew the mystery of the advent of Christ. The story of the expulsion from paradise is repeated and an appeal is made to Christ to ask the Heavenly Father to establish peace on earth. Sunday of Advent is in preparation for next Sunday, Palm Sunday, which is the celebration of the glorious entry of our Lord into Jerusalem and the beginning of Holy Week.

The terrible manifestation of your glory which will be in your second coming David foresaw and announced beforehand by the Holy Spirit's inspiration, God will come openly, fire will burn before him. Then, O Jesus, spare us, have compassion, O Christ and have mercy.

Mother of God unwedded, bride of heaven on earth, when in the sight of light you sit at the right hand of your only-begotten beseech him for us to deliver us from the awful flame, to number us with the righteous that we also may sing glory with the heavenly ones.

(Canon for the Sixth Sunday of Great Lent from the Liturgical Canons of the Armenian Church)

ST. GREGORY'S COMMITMENT TO THE PIT

During Great Lent, saint days are commemorated only on Saturdays. During the remainder of the year saints can be honored on Mondays, Tuesdays, Thursdays, or Saturdays.

This Saturday, March 25, the Armenian Church celebrates one of the three days in its liturgical calendar devoted to St. Gregory the Illuminator, the patron saint of the Armenian Church. The three days are: Descend into the Pit, Emergence from the Pit, and Discovery of his remains. This Saturday is the commemoration of his commitment to the Deep Pit (*Khor Virab*).

Gregory maintained his faith and refused to renounce Christ. As a result he endured many tortures and his final punishment was banishment into a deep pit where he remained for a period of thirteen or more years. Miraculously he survived, thanks to his faith and according to tradition a woman (identity unknown) who lowered food and water into the pit.

The Monastery of Khor Virab is a popular destination for tourists and pilgrims who visit Armenia. The monastery was built on the exact location where St. Gregory was imprisoned. The pit is accessible and it is possible for visitors to climb down the ladder (27 steep steps) into the pit. The church, named Sourp Asdvad-zadzin, dates to the 17th century. The area is one of the most beautiful in Armenia and provides stunning views of Ararat. The area surrounding Khor Virab is the site of the ancient Armenian capital, Artashat, founded by King Artashes I about 180 BC.

Come, let us exalt on this day the spreader of the spiritual light to us who sat in darkness, the holy patriarch Gregory. Come, you children instructed by him, exalt on this day the distributor to the sons of Torkom of the undefiled gifts of the Holy Spirit who gave us a new birth as sons of the light. Come, you children instructed by him, exalt on this day the interpreter of the divine word in the land of Armenia. On this day the Church and her children sing with the angels, on this day of memory of the enlightener ascribing glory to God in the highest.

(Canon to St. Gregory the Illuminator, Commitment to the Pit, from the Liturgical Canons of the Armenian Church)

ՀՍԿՈՒՄԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

Հսկումի արարողութիւնը կ'ընդգրկէ երկու ժամերգութիւններ, որոնք բաղկացած են Տէրունական աղօթքէ, սաղմոսներէ, մաղթանքներէ, քարոզներէ, աղօթքներէ եւ շարականներէ:

1. Խաղաղական ժամերգութիւն, որ ուղղուած է Հոգի Աստուծոյ եւ կը խորհրդանշէ Քրիստոսի դժոխք իջնելն ու արդարներու տանջանքներուն դադարեցումը: Այս ժամերգութիւնը կը կատարուէր մայրամուտէն ետք: Նպատակն է անդորրութիւն եւ խաղաղութիւն բերել ամենօրեայ մեղքերով ծանրաբեռնուած մարդու հոգիին:
2. Հանգստեան ժամերգութիւն, ուղղուած է Հայր Աստուծոյ: Ինչպէս այսօր, նախապէս ալ այս ժամերգութիւնը շարունակութիւնը եղած է Խաղաղական ժամերգութեան. նպատակն է հանգիստ քուն պարգեւել մարդուն: Կը կատարուի քնանալէն առաջ:

LENTEN VESPER SERVICE

The Lenten vesper service includes two services which consists of the Lord's Prayer, psalms, supplications, exhortations, prayers, and hymns.

1. The Peace Hour service, which is addressed to the Holy Spirit and symbolizes the descent of Christ into hell and the cessation of the sufferings of the righteous. This service was held after sunset. The goal is to bring peace and tranquility to the soul of a person burdened with daily sins.
2. Rest Hour service, addressed to God. Today, this service has been a continuation of the Peace Hour service. The goal is to give a person a good night's sleep. It is done before going to bed.

SUNDAYS OF GREAT LENT

First Sunday	2-19-2023	Poon Paregentan
Second Sunday	2-26-2023	Expulsion
Third Sunday	3-05-2023	The Prodigal Son
Fourth Sunday	3-12-2023	The Steward
Fifth Sunday	3-19-2023	The Judge
Sixth Sunday	3-26-2023	Advent
	4-02-2023	Palm Sunday
	4-09-2023	Easter

ՄԵԾ ՊԱՀՔԻ ԿԻՐԱԿԻՆԵՐԸ

Առաջին Կիրակի	2-19-2023	Բուն Բարեկենդան
Երկրորդ Կիրակի	2-26-2023	Արտաքսման Կիրակի
Երրորդ Կիրակի	3-05-2023	Անառակի Կիրակի
Չորրորդ Կիրակի	3-12-2023	Տնտեսի Կիրակի
Հինգերորդ Կիրակի	3-19-2023	Դատաւորի Կիրակի
Վեցերորդ Կիրակի	3-26-2023	Գալստեան Կիրակի
	4-02-2023	Ծաղկազարդ
	4-09-2023	Ս. Զատիկ

2023 LENTEN VIGIL SERVICES

1. Friday, Feb. 24 — 7 PM followed by Seniors Group Dinner
2. Friday, Mar. 3 — 7 PM followed by School Dinner
3. Friday, Mar. 10 — 7 PM followed by Homenetmen Dinner
4. Friday, Mar. 17 — 7 PM followed by Ladies Guild Dinner/Michink
5. Friday, Mar. 24 — 7 PM followed by AYF Dinner
6. Friday, Mar. 31 — 7 PM followed by ARS Dinner

LENT OBSERVANCE

In observance of Lent and Holy Week, we will be serving only coffee during Sunday coffee hour. However, we will gladly serve **Lenten** pastries or foods that families bring for Hokehankisds (No Meat, Poultry and Dairy Products). Please keep this in mind when you schedule Hokehankisd services.

We thank you for supporting us in upholding our church traditions.

2023 FEASTS

March 25	Saint Gregory the Illuminator's Passion & Descent into the Pit
April 2	Palm Sunday
April 7	The Annunciation
April 8	Easter Eve
April 9	Easter
April 24	Feast of the Armenian Holy Martyrs
May 7	Apparition of the Holy Cross
May 18	Ascension
May 28	Pentecost
June 5	Saints Hripsimiank
June 6	Saints Kayaniank
June 10	Saint Gregory the Illuminator's Delivery from the Pit
June 11	Feast of Holy Etchmiadzin
June 24	Discovery of St. Gregory the Illuminator's Relics
June 29	Saint Sahak and Saint Mesrob
July 1	King Tirdat, Queen Ashkhen and Khosrovidoukht
July 16	Feast of the Transfiguration
July 22	Saint Thaddeus and Saint Sandoukht
August 13	Assumption of the Holy Mother of God
September 17	Exaltation of the Holy Cross
September 30	Saint Kevork (George)

The Altar curtains will be closed starting Sunday, February 19, Poon Paregentan (Great Lent) until Palm Sunday.

No Altar flowers are needed during Lent.

2022 & 2023 Membership Dues – Parishioners who have not paid their 2022 Annual Membership dues are encouraged to remit payment. 2023 Membership Dues are also accepted now. The membership fees are \$150.00 per adult and \$50.00 for each full time student, ages 18-26. These dues are 100 percent tax deductible.

HOKEHANKISD

GABRIELE ABKARIAN

(40th Day)

Requested by: Der Hayr and Board of Trustees

Zabel Abkarian

Hovig & Nayiri Apkarian & Family

Vatche & Maral Abkarian & Family

Lena Kachechian & Family

Kapo & Meghree Apkarian & Family

Talar & Juan DeLaossa

Shogheeg & Njeh Bourjlian

Ara Abkarian & Family

Razmig Abkarian & Family

Madlen Megerdichian & Family

Sona Kohler & Family

Այս տարի հոգեհանգիստ կարելի չէ կատարել հետեւալ տօներուն.

- Կիրակի, Ապրիլ 2.....Ծաղկազարդ
- Կիրակի, Ապրիլ 9.....Ս. Զատիկ
- Կիրակի, Յուլիս 16.....Այլակերպութիւն Քրիստոսի
- Կիրակի, Օգոստոս 13.....Սուրբ Աստուածածին
- Կիրակի, Սեպտեմբեր 17.....Խաչվերաց

NO HOKEHANKISD SERVICES ON FEAST SUNDAYS:

April 2.....Palm Sunday
 April 9.....Easter Sunday
 July 16.....Feast of the Transfiguration
 August 13.....Assumption of the Holy Mother of God
 September 17.....Exaltation of the Holy Cross

